

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ у вересні 2022 року

(оглядова довідка за інтернет-ресурсами
матеріалами преси, інтернету та неопублікованими документами)

150-річчя Соломії Крушельницької

Перші події на вшанування славетної української виконавиці Соломії Крушельницької з нагоди 150-річчя від дня її народження відбулись у Києві. 20 вересня у музеї костюма та стилю *Victoria Museum* презентовано виставку аутентичних суконь і аксесуарів «Загартована шляхетність». Вони відтворюють відомі образи оперної діви, що дійшли до нас завдяки фотографіям. Відвідувачі мали змогу оглянути експозицію з аудіогідом, а також прослухати пізнавальні лекції від історика моди М. Мельника та наукового співробітника Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові І. Дудича. У Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого розгорнуто виставку, яку склали документи про життєвий і творчий шлях співачки. Святковий концерт «Memory project: Соломія Крушельницька» пролунав у просторі столичного Музею театального, музичного та кіномистецтва України.

За підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України і Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти Львівська національна опера підготувала низку заходів до 150-річчя Соломії Крушельницької. 23 вересня відбувся Гранд-концерт «Соломія. Brava!» у постановці режисера В. Вовкуна, в якому взяли участь найкращі оперні виконавці зі Львова, Одеси, Києва, Дніпра та Харкова, хор й оркестр Львівської національної опери під керівництвом італійського диригента А. Веронезі. Впродовж святкування ювілею С. Крушельницької можна було більше дізнатися про її життя та творчість. Зокрема пройшла тематична виставка на балконі театру «Історія тріумфу» в інтерактивному оформленні художника-дизайнера С. Петлюка та відбулася лекція-концерт «Відома та невідома Крушельницька». Святкову програму на честь легендарної українки, яка тривала до 2 жовтня, сформували також: опера Дж. Пуччіні «Мадам Баттерфляй», балет Дж. Пуччіні – М. Скорика «Повернення Баттерфляй», містична драма «Саломея» Н. Давидовської, «Італійський вечір» за участі гітариста С. Онніса, концерт «Діти – Соломії» учнів Львівського музичного лицю ім. С. Крушельницької.

Крім того, у Львові, де довгий період життя мешкала співачка, у Палаці мистецтв було представлено виставку картин сучасних художників, присвячену

ювілею. У Музично-меморіальному музеї Соломії Крушельницької відкрито експозицію «Портрет Діви», яку склали художні портрети Я. Музики, Л. Медвідя, І. Крислача, Б. Сойки, Р. Романовича, М. Пугаченко, а також світлини початку ХХ століття з фондової збірки закладу. У Львівській національній філармонії відбувся Гранд-концерт «Соломія – Голос над світом».

23 вересня у Тернополі з нагоди 150-річчя С. Крушельницької біля її пам'ятника відбулася мистецька імпреза, у бібліотеці-музеї «Літературне Тернопілля» здійснено спецпогашення ювілейної марки і конверта (автор – художник О. Кіналь), а в обласному художньому музеї київські колекціонери Ю. Юров і Н. Бабієнко презентували виставку картин сучасних українських художників «Соломія». 25 вересня Рівненська обласна філармонія разом із н. а. України Н.-М. Фаріною підготували концертний проєкт «Величне і святе» на честь знаменитої виконавиці. До свята також долучилися солісти та музиканти Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка та Львівської національної опери.

Напередодні ювілею за сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України та Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти було запущено сайт, присвячений біографії оперної діви. У розробці ресурсу взяли участь працівники Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові. Широкої аудиторії стали доступними фотографії, репертуар, інформація про концертну діяльність, рецензії на творчість, а також дискографія співачки. Крім того, на *Radio SKOVORODA* вийшов подкаст «Соломія брава» – спільний проєкт Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької та Львівського національного академічного театру опери та балету ім. С. Крушельницької.

День пам'яті трагедії Бабиного Яру

Цього року всі події на вшанування пам'яті жертв нацистської злочинної політики об'єднано концепцією «Роковини в часи болю». 29 вересня у Києві біля символічної синагоги «Місце для роздумів» у Бабиному Яру пройшла спільна міжрелігійна молитва. У заході взяли участь представники Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр», Меморіального центру Голокосту «Бабин Яр», головний рабин України Моше Раувен Азман, очільник Міністерства культури та інформаційної політики України О. Ткаченко, мер Києва В. Кличко, депутати Верховної Ради України, послы іноземних держав. Також у Бабиному Яру встановлено нову інсталяцію «Чорний куб часу». 29 –30 вересня для відвідувачів було відкрито й інші інсталяції («Дзеркальне поле», «Кристалічна стіна плачу», «Місце для роздумів») та камерну художню виставку М. Вайсберга «Чужі доми».

Благодійність

Міністерство культури та інформаційної політики України разом із музеєм *Meta History: Museum of War* і Міжнародною контент-платформою *Depositphotos* запустили проєкт «Відродження». Мета ініціативи – розповісти світу про росій-

ську агресію через твори мистецтва. У музеї *Meta Histor* можна придбати благодійні *NFT*-картини українських митців – творчі концепції реконструкції зруйнованих культурних пам'яток у різних регіонах України. Серед них такі знакові споруди, як Драматичний театр у Маріуполі, площа Свободи у Харкові, обласна державна адміністрація у Миколаєві, Воронцовський палац в Одесі та Донецький міжнародний аеропорт. Зібрані кошти від продажу робіт спрямовуються на спеціальний рахунок Міністерства культури та інформаційної політики України. На базі музею *Meta History: Museum of War* створено також сайт *WeRUkraine*, на якому всі охочі мають можливість здійснити *VR*-тур місцями зруйнованих російською армією цивільних і культурних об'єктів, а також переказати кошти на їх відновлення.

Український Мистецький Фонд Екстреної допомоги та громадські організації «Музей сучасного мистецтва» і «Жіночий ветеранський рух» започаткували благодійну «Мистецьку лотерею» на підтримку ЗСУ. До ініціативи долучилися художники Т. Турлюн, С. Туріна, О. Грехов, К. Гнилицька, Т. Сільваші, Р. Михайлов, К. Бучацька, М. Мазур, П. Величко й багато інших митців, чий твори розігруються за донати.

В Україні стартував проєкт створення благодійного каталогу українських фольклорних семплів «DJ for Ukraine», виручені кошти від продажу яких буде спрямовано, зокрема, на підтримку української армії та дітей, які постраждали від російської агресії. Ініціатор проєкту – волонтер, музичний продюсер В. Дарвін. Каталог наповнюватимуть за трьома напрямками: оцифрування вже наявних архівів, фіксація фольклорних творів, створення нових авторських семплів за допомогою українських етнічних інструментів чи народних технік співу. Доступ до благодійного каталогу надаватиметься за пожертвування.

3 вересня на столичному артзаводі «Платформа» благодійний фонд «Трушна Перемога» організував *Smile Wanted Fest*, аби зібрати кошти на мобільну стоматологію для ЗСУ, переселенців і мешканців областей, що найбільше постраждали від війни. Для гостей фестивалю було влаштовано різноманітні розважальні зони для дорослих і дітей (ігри, квести, майстер-класи, спортивні активності тощо). Музичну програму запропонували українські артисти – гурти «Скрябін» і *MAD HEADS*, співаки ХАС, Ю. Рознен, С. Мироненко, а також проєкт *PROBASS & HARDI*.

27 вересня до Дня міста Маріуполя у київському Національному центрі «Український Дім» пройшов мистецький захід «Де ти?», в межах якого проведено благодійний аукціон на підтримку української армії. Проєкт складався з виставки світлин Є. Сосновського, фотоекспозиції «Маріуполь до та після окупації» та виставки дитячих малюнків «ЯМаріуполь».

Громадські організації *Urban Space 500* і «Простір 500» запустили аукціон творів молодих художників на тему сучасної війни. До акції долучилися такі автори, як К. Синиця, Н. Левітасова, М. Вишедська, П. Фулей, І. Олійник та інші. Кошти з продажу робіт буде спрямовано на рахунки волонтерських ініціатив і фондів: «Повернись живим», благодійний фонд Сергія Притули, АГОВ, МУР, «Ліки help», *Rescue now*, «Госпітальєри».

4 вересня у Музеї історії міста Києва пройшла Міжнародна благодійна фотовиставка «333» на підтримку фонду «Культурний десант» та руху «Жовта стрічка». В експозиції представлено проєкт київського артдуєту «Вони разом» – 33 фотокартини про події цієї весни, на яких постали українці в образах ляльок-мотанок. Крім того, 23 вересня у музеї відбувся благодійний аукціон «Герої без зброї» задля допомоги пожежно-рятувальним частинам міст Краматорська та Харкова. Серед лотів – роботи українських художників В. Лопати, П. Добрева, В. Баринової-Кулеби, Є. Горпініч, С. Бринюк, А.-К. Зінченко, В. Віхтінського, Н. Волкової та Р. Дорчинця.

22 вересня одночасно у Нью-Йорку (США) та селищі Сковородинівка на Харківщині відбулося погашення поштового блоку «Сад божественних пісень» до 300-річчя від дня народження Г. Сковороди. Кошти з продажу цього благодійного випуску буде спрямовано на відновлення Національного літературно-меморіального музею Григорія Сковороди, що зазнав руйнувань внаслідок ворожих збройних атак.

2 – 4 вересня у Львові в межах сезону благодійних концертів у Митрополичих садах на підтримку Збройних сил України пройшли концерти просто неба: «Шедеври класики про кохання» у виконанні камерного оркестру «Віртуози Львова», «РОЕТУ в Садах» від С. Чубай, шоу скрипаля-віртуоза О. Божика у супроводі рок-бенду. Організатори – компанія «BIGSHOW Agency» та БФ «Фундація Духовного Відродження».

13 вересня благодійні фонди *Hope.UA* та *Zahidna* провели у Львові вечір на підтримку армії та постраждалих від війни українців. У програмі – музичні виступи («Без обмежень», *TAYANNA* й А. Мірзоян), показ нової колекції О. Онуфрін і мистецький аукціон, на якому, зокрема, можна було придбати картини Є. Петренка, І. Іллінського, М. Коробкова, скульптуру Б. Довганя.

8 вересня у Вознесенську, що на Миколаївщині, відбувся благодійний музичний фестиваль «Будуємо Україну Разом». Його організували громадські організації «Будуємо Україну Разом» і «Відлік проджектс» для збору коштів на відбудову деокупованого Вознесенська. У фестивалі взяли участь А. Слепаков, А. Соколов з ліричним проєктом *WARНЯКАННЯ*, *Tember Blanche*, «хейтспіч» та діджей *C. J. PLUS*. Подія транслювалася онлайн на каналі медіа СЛУХ.

5 вересня в Умані на Черкащині розгорнуто експозицію творів учасників благодійної артрезиденції «Херсонщина – це Україна». Зібрані кошти від реалізації художніх робіт згодом підуть на відбудову культурних пам'яток Південної України.

16 вересня у Культурно-мистецькому центрі імені Івана Миколайчука у Чернівцях відкрито благодійну виставку-продаж «Мистецтво заради науки» на розбудову міського інтерактивного Музею науки. Презентовано понад пів сотні картин буковинських художників, а також із приватної колекції президента Малої академії наук України С. Довгого.

18 вересня у Гарнізонному храмі святих апостолів Петра і Павла у Львові відбувся благодійний концерт Національної академічної чоловічої хорової капели «Дударик» на підтримку 24-ї ОМБр імені короля Данила. Колектив представив нову програму «1000 років української музики».

Мистецькі проекти

10 та 11 вересня у Києві на території Національного заповідника «Софія Київська», музею «Андріївська церква» та музею «Золоті ворота» пройшов VI Культурно-мистецький історичний фестиваль «Княжа родина». Його сформували лекції, екскурсії, освітньо-пізнавальні заходи та майстер-класи для дорослих і дітей. В межах події представлено нові виставкові проекти: колекція вузлових ляльок «Князівни та княгині» від понад 30 українських майстринь (Брама Заборовського); виставка з фондової колекції Національного музею народної архітектури та побуту України «Кохайтеся, чорноброві...», що презентує весільні традиції українців («Хлібня»); мистецький артпроект від стилістів, дизайнерів і фотохудожників «Берегиня», присвячений видатним представницям української нації (Софія Київська); стендова виставка «Середньовічні джерела нашої спільної спадщини: Острів Ледницький – Софія Київська» про історію взаємовідносин між П'ястівською Польщею і Руссю-Україною у період раннього середньовіччя.

23 вересня у столичному Національному музеї Тараса Шевченка яскравим дійством відкрився II Міжнародний мультижанровий мистецький проєкт «Київський розпис». Силу народного спротиву російській агресії та духовну міць українців продемонстрував прем'єрний *open-air* перформанс «Буде тобі враже...». У ньому взяли участь фотохудожниця з Полтави Я. Катраник, рівненсько-житомирський гурт «Енджі Крейда» з піснею Л. Горової та київський Театр сценічного костюма «TAN DEM». Зі своїми мистецькими програмами виступили також Київський академічний театр українського фольклору «Берегиня» та Ансамбль народної пісні та побутового танцю «Громиця». В межах проєкту було відкрито виставку робіт українських художників і майстрів декоративного мистецтва «Київський розпис». Окрім того, гості заходу мали можливість долучитися до створення демонстраційного панно та різноманітних майстер-класів від митців. Захід проведено Київським міським центром народної творчості та культурологічних досліджень.

11 та 17 вересня кияни вже вп'яте відсвяткували День народження Андріївського узвозу. В історичній частині столиці відбулися екскурсії, концерти, зустрічі з письменниками, книжковий ярмарок, покази колекцій від українських дизайнерів і розваги для дітей. Свої вистави гостям представили Київський академічний драматичний театр на Подолі («Сто тисяч» І. Карпенка-Карого) та Київський академічний театр «Колесо» («Випадок у готелі дю комерс» Ф. Вебера, «Два аромати троянди» Е. Карбальдо). Організатором свята виступила ГО «Андріївський узвіз».

9–11 вересня у Львові пройшли Дні європейської спадщини на тему «Втрачене. Збережене. Відновлене». Програму склали близько 90 подій у різних кутках міста – екскурсії, лекції, майстер-класи, концерти, поетичні читання тощо. Цього року у фокусі Днів європейської спадщини – нові туристичні маршрути та переосмислення цінності вже звичних для широкого загалу об'єктів. Учасники мали нагоду потрапити в історичні приміщення Львівського радіо, відреставровані зали Львівської політехніки, закулісся театру «Воскресіння» та Першого театру й старовинні підвали «Фабрики повидла». Також можна було більше дізнатися про відомих і малознаних львів'ян і львів'янок, таких як А. Крушельницька, С. Банаха, С. Караффа-Корбут, І. Левинський, Захарієвичі та інших.

Театр

17 вересня в Одеському національному академічному театрі опери та балету відбулося урочисте відкриття VII Міжнародного фестивалю мистецтв «Оксамитовий сезон в Одеській опері. *The art of Victory*». В межах події презентовано світову прем'єру опери українського композитора О. Родіна «Катерина» за мотивами творів Тараса Шевченка. Програму фестивалю, який тривав до 1 жовтня, склали також: мистецький форум «Катерина: незламна ідентичність»; прем'єра балетного гала-концерту «Сюїта *A La Danse*. Від класики до сучасності»; концерт «Хоровий вернісаж. Бароко»; презентація музейної експозиції «THE ART OF VICTORY» та оперний гала-концерт класичної музики «День Народження Перлини» до 135-ї річниці відкриття будівлі Одеської опери та до 10-річчя відкриття музею театру.

Національний академічний театр опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка представив цього місяця оновлену версію балету «Пригоди Піноккіо» за мотивами казки К. Коллоді на музику Ю. Шевченка, а також прем'єру сучасного балету «Доктор Фауст» за однойменними творами Й. В. фон Гете та К. Марлоу. 25 вересня на сцені Національної опери України у виконанні провідних артистів пролунав гала-концерт з нагоди 90-річчя від дня народження українського співака А. Солов'яненка.

25 і 27 вересня у Національному центрі театрального мистецтва ім. Леся Курбаса у Києві відбувся перформанс «Дівчинка з Хіросіми, яку лякає грім» за п'єсою японського драматурга І. Хісасі «Життя з батьком» у постановці режисера Б. Поліщука. Театральний проект реалізовано громадською організацією «Галерея сценографії» та Центром Леся Курбаса за фінансової підтримки Українського культурного фонду.

27 вересня на сцені столичного Національного академічного драматичного театру імені Лесі Українки колектив Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Куліша представив моновиставу «Кицька на спогад про темінь» за п'єсою Н. Нежданої.

Свої прем'єрні постановки показали київські театри: Національний академічний драматичний театр імені Лесі Українки («На полі крові» за твором Лесі Українки), Київський академічний драматичний театр на Подолі («Одного разу

в Парижі» Т. Дорн), Київський академічний театр юного глядача на Липках («Вождь червоношкірих» за повістю О. Генрі та «Благослови звірів і дітей» за повістю Г. Свортаута).

20–25 вересня у Кропивницькому під гаслом «Музи не мовчать» пройшов 52-й Всеукраїнський фестиваль театрального мистецтва «Вересневі самоцвіти». Цього року на сцені обласного українського музично-драматичного театру презентовано вистави: «Крик нації» В. Стуса (Донецький академічний обласний драматичний театр, м. Маріуполь); «Хлібне перемир'я» за драмою С. Жадана (Харківський державний академічний український драматичний театр ім. Т. Шевченка та Вінницький обласний академічний український музично-драматичний театр ім. М. Садовського); «Сто тисяч» І. Карпенка-Карого (Київський академічний драматичний театр на Подолі); «Приборкання норавливого» за п'єсою Я. Стельмаха «Кохання у стилі бароко» (Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр ім. Т. Шевченка); «Ціна життя» за п'єсою К. Чапека «Мати» (Кіровоградський обласний академічний український музично-драматичний театр ім. М. Кропивницького).

16 вересня в Ужгороді колектив Донецького академічного обласного драматичного театру (м. Маріуполь) разом із режисером Є. Тищуком поставили на сцені Закарпатського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. братів Шерегіїв прем'єрну виставу «Маріупольська Драма» – сторітеллінг за свідченнями акторів В. Лебединської, Д. Муранцева, О. Білої, Ігоря та Матвія Китришів. Автор тексту – письменник і драматург О. Гаврош.

Театральні прем'єри відбулися також в інших містах країни. Серед них: «Будинок без номера» за п'єсою Я. Федоришина (Львівський академічний духовний театр «Воскресіння»); «У джазі тільки дівчата» на тему кінокомедії Б. Вайлдера (Івано-Франківський національний академічний обласний український музично-драматичний театр ім. І. Франка); «Долі жіночі, або Послання від заробітчанонок» М. Лисака (Волинський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка); «Зерноховище» Н. Ворожбит (Рівненський обласний академічний музично-драматичний театр); «Карпатський раж» за п'єсою О. Мацюпи «Екологічна балада» (Чернівецький академічний обласний український музично-драматичний театр ім. О. Кобилянської); «Білка з обрізаним хвостом» за п'єсою О. Михайлова (Мукачівський драматичний театр, що на Закарпатті); містерія непокори «Голгофа» до 130-ї річниці від дня народження Патріарха УГКЦ Йосифа Сліпого у драматичній версії та режисурі О. Мосійчука (Тернопільський академічний обласний український драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка).

Музика

Від 24 вересня до 2 жовтня на різних концертних майданчиках столиці тривав XXXIII Міжнародний фестиваль «Київ Музик Фест – 2022». Організований силами музичної спільноти не лише України, а й закордону, форум презентував киянам широку панораму сучасної української музики в контексті світової. Честь відкрити подію традиційно було надано Національному симфонічному оркестру

під орудою В. Сіренка. У його виконанні пролунали Друга («Драматична») симфонія Є. Станковича, твір «Ми Є!» для скрипки і струнного оркестру Ю. Шевченка та Другий скрипковий концерт угорського класика Б. Бартока. Загалом програма містила понад 20 акцій, серед яких – симфонічні, камерні, хорові, фортепіанні концерти, імпреза електронної музики, майстер-клас, опера, виступ переможців фестивалю пам'яті Ганни Гаврилець. Звучала музика різних країн. Особливий акцент у подіях здійснено на творчості цьогорічних ювілярів, українських композиторів В. Сильвестрова й Є. Станковича. У фестивалі на волонтерських засадах взяли участь провідні вітчизняні колективи: Національний заслужений академічний симфонічний оркестр України, Національний ансамбль солістів «Київська камерата», Національний камерний ансамбль «Київські солісти», Лятошинський капела: оркестр, Академічна хорова капела Українського радіо, Академічний камерний хор «Хрещатик», Ансамбль солістів «Благовість», Камерний дівочий хор Київського державного музичного ліцею ім. М. Лисенка, Камерний хор «Гаудеамус», Київський квартет саксофоністів, Тріо бандуристів Українського радіо, Тріо «Senza sforzando» та інші. Концерти транслювалися онлайн на сторінці фестивалю у Фейсбук.

2 вересня Національна філармонія України розпочала 159-й концертний сезон. З цієї нагоди у виконанні філармонійного симфонічного оркестру під орудою М. Дядюри прозвучали «Героїчна» симфонія Л. ван Бетховена та «Святий Боже» для симфонічного оркестру сучасного українського композитора О. Родіна. 17–21 вересня в музичному закладі пройшов фестиваль камерної музики «KVінтофест. Камерні акценти осені» за участі Київського камерного оркестру, Національного ансамблю солістів «Київська камерата», Національного ансамблю «Київські солісти» та Київського квартету саксофоністів. Подію відкрив проєкт «Чорне намисто», що поєднав відеоінсталяції художниці ZINAIDA з музикою українських композиторок А. Загайкевич, В. Польової, Л. Сидоренко, А. Корсун. До фестивальної програми увійшов також концерт на честь 80-річчя Є. Станковича із монографічною добіркою камерних творів ювіляра.

25 вересня у столиці стартував міжнародний проєкт «Польсько-українські музичні діалоги». В межах події Національний ансамбль солістів «Київська камерата» дав чотири концерти у Києві, Житомирі, Кропивницькому та Черкасах. У виконанні музикантів пролунали твори українських композиторів В. Сильвестрова й Є. Станковича, а також музика польських авторів. Творчі діалоги кілька років поспіль реалізуються Спілкою композиторів України разом із Національною музичною академією України та обласними філармоніями.

30 вересня у Києві в експозиційних залах Національного музею мистецтв ім. Б. та В. Ханенків українські композитори Р. Григорів та І. Разумейко представили нову постановку – п'ятигодинне дійство «Буття. Опера пам'яті в мізе-ансценах». В основі лібрето – книга Буття та її варіації в різних культурах. Мистецький проєкт втілено за підтримки Національної спілки композиторів України та фестивалю *Kyiv Music Fest*.

3 та 4 вересня у столичному клубі *Closer* пройшов перший мініфестиваль джазу та хіп-хопу *Fusion*. Серед учасників – репер *OTOY*, гурт *Hyphen Dash*,

діджей об'єднання *Vertuha*, трубач Деніс Аду та його квіртет і багато інших. Частину коштів, виручених від продажу квитків, організатори спрямують на підтримку українського війська.

25 вересня у Луцьку академічний камерний оркестр «Кантабіле» Волинської обласної філармонії розпочав ХІХ Міжнародний музичний фестиваль «Стравінський та Україна» з програмою «Музика любові», яку присвячено композитору та диригенту І. Стравінському. Зокрема під час заходу звучала мелодія з неокласичного балету майстра «Аполлон Мусагет».

27 вересня у Львівській національній філармонії ім. М. Скорика відбувся концерт з нагоди 120-річчя від дня заснування Академічного симфонічного оркестру. Музиканти філармонійного колективу під керівництвом головного диригента Т. Кухара виконали три композиції: «Українське капричіо» С. Людкевича, Другий концерт для скрипки з оркестром Є. Станковича та Дев'ята симфонія «З Нового світу» А. Дворжака. В межах події публіці було представлено виставку з історичних, архівних матеріалів – фото, афіші, відгуки, рецензії за весь період становлення Академічного симфонічного оркестру та загалом Львівської національної філармонії.

Візуальні мистецтва

29 вересня Національний центр ділового та культурного співробітництва «Український Дім» презентував масштабну виставку «Спалах. Українська фотографія сьогодні». Представлені роботи відображають театр бойових дій, героїку спротиву й повсякденність людей з епіцентрів, сірих зон та околиць війни. Серед близько 50-ти учасників – Т. Бичко, В. Бланш, А. Бойко, Є. Букресва, В. Ведута, О. Гяделов, О. Чекменьов, С. Гудак, Б. Гуляй, В. Чепель, А. Гумілевський, О. Гром, О. Дімов, І. Єфімов, Є. Завгородній та багато інших.

У столичних музеях й інших мистецьких просторах відкрито виставки: «На отчій землі. Радість творення» – керамічні композиції, графіка, живопис художника-монументаліста П. Печорного (Національний музей українського народного декоративного мистецтва); «Квіти Донбасу» – живопис Б. Гуменюка (Національний музей літератури України); «Портрет художника. Анатолій Криволап: енергія чистого кольору» – нові твори А. Криволапа (Національна академія мистецтв України); «INSIGHT» – більш як 100 робіт українських митців, серед яких: абстрактні роботи А. Логова, скульптури Є. Примаченка, картини Ю. Денисенкова, колаж «Постфактум» А. Логова й О. Касянюк та ін. (міська галерея мистецтв «Лавра»); «Потенційно (не)прийнятний контент» – воєнна серія картин одеського художника С. Жалобнюка (Галерея протестного мистецтва Національного музею Революції Гідності); «Ми вільні!» – живопис Л. Гопанчука, «Поклик серця» – картини Т. Бондаренко, «Я – Україна 2022» – пів сотні фотографій цифрового художника та захисника України під псевдонімом *ZAYAR* (художня галерея «Митець»); «Щоденники. Колективна виставка мистецтва воєнного часу» – графіка І. Леві, живопис Ю. Пікуля, картини О. Тістола («Dumchuk Gallery»); «Людина/Над/Людиною» – творчий проєкт Р. Котерліна, присвячений війні в Україні (артцентр Павла Гудімова «Я Галерея»); «Кінець дитинства» –

живопис київського митця В. Кришовського (ЦСМ «Білий світ»); «Харбарбонд. Знак Маріуполя» – картини маріупольських художників В. Харакоза, С. Бараніка та О. Бондаренка (галерея «АВС-арт»); «Транслітерація» – абстрактні картини М. Мазура, «Азовсталь» – офорти В. Віхтинського, скульптури М. Грицюка й акварелі М. Кутняхова (галерея «Portal 11»); «Коли не було війни» – графіка та живопис українських митців південних і східних регіонів, зокрема, роботи О. Шовкуненка, Ф. Захарова, В. Зміївського, В. Цветкової, В. Чауса та ін. (галерея «НЮ АРТ»); «Половина» – живопис Н. Левітасової та плакати О. Ревіки (галерея «Imagine Point»); «Культові персоналії» – картини О. Ройтбурда (галерея «Vakulenko Art Consulting»); «Живу одним днем» – твори М. Алексеєнка, Є. Анцигіна М. Гончара, Є. Коршунова, Є. Штейна, присвячені сучасним процесам декомунізації та деколонізації (ЦСМ «Хлібзавод»).

27 вересня у Центрі урбаністики та архітектури «Порохова вежа» у Львові відкрито мультимедійну виставку «Реактивація». До проєкту залучено студентів кількох українських творчих вузів. Молоді митці впродовж двох місяців працювали над ідеями мистецьких творів з художниками та викладачами М. Барабашем, Р. Гайдейчуком, К. Дідик, композитором О. Мануляком, медіахудожником С. Петлюком та кураторкою і мистецтвознавицею Д. Скринник-Миською. В експозиції представлено роботи у таких медіа, як відеоарт, відеоперформанс, мапінг, інсталяції з доповненою реальністю. Виставка відбулася в межах реалізації проєкту *ZMINA_2_0* Міжнародного благодійного фонду «Ізоляція» за фінансової підтримки Європейського Союзу.

9 вересня у Львівському муніципальному мистецькому центрі презентовано виставку проєкту «14–8–22», що включає твори молодих митців і мешканців Луганської та Донецької областей, а також історії досвіду війни учасників проєкту. Організатором події виступило мистецьке об'єднання «Галерея Неотодрешь», засноване у Лисичанську на Луганщині.

2–13 вересня у львівській галереї «Дзига» відбулася виставка «Херсон inside/outside», яку склали роботи херсонців, створені в окупації та еміграції. Серед них: вишиті «сорочки перемоги» А. Захаренко, щоденник окупації на білих кахлях Ю. Данилевської, колажі на колаборантів й окупантів П. Хитрющого, проєкт «Камуфляж для Херсона» В. Іванової, фотографії М. Кльокти та інші мистецькі проєкти. 23 вересня експозицію «Херсон inside/outside» було відкрито у Вінниці в культурному центрі «Галерея ХХІ». Проєкт реалізовано «Майстернею Артивізму» ГО «Центр культурного розвитку «Тотем».

29 вересня в галереї «Артсвіт» у Дніпрі представлено експозицію плакатів, що очолили рейтинг конкурсу «Країна сама себе не зробить» від громадської організації «Центр спільних дій». Загалом у конкурсі взяло участь більш як дві сотні авторів зі всієї України. Роботи на тему майбутнього України оцінювало журі у складі – акторки І. Вітовської, ілюстратора О. Грехова, музиканта І. Маруніча, інфорграфістки Н. Кельм, громадської діячки Я. Гресь, волонтера С. Притули, кулінара Є. Клопотенка та політичної діячки О. Сироїд.

16 вересня на Рівненщині в межах конференції «Острозькі краєзнавчі читання», присвяченої 150-річчю від дня народження засновника історичного музею в Острозі М. Тучемського, в Острозькому замку було відкрито експозицію різьблених картин С. Кремньова «Мандруємо Україною» та персональну виставку живопису і графіки О. Панфілової.

У містах України розгорнуто також експозиції: «Голос» – великоформатні живописні роботи та графічні рисунки А. Роїка (Художньо-меморіальний музей Олени Кульчицької, відділ Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького); «Нова львівська скульптура» – твори випускників Львівської академії мистецтв В. Гриневича, Д. Шиманського, В. Семківа та О. Абрамова (артцентр Павла Гудімова «Я Галерея», Львів); «TRIBUNAL» – фотографії В. Бланш (Меморіальний музей тоталітарних режимів «Територія Терору» у Львові); «Відомі та цікаві особистості Закарпаття» – світлини М. Дороговича (галерея Ужгородського замку); «Живопис» В. Якубовського (Тернопільський обласний художній музей).

18 вересня у Городку на Хмельниччині, біля місцевого Краєзнавчого музею *G-MUSEUM*, відкрито архітектурно-скульптурну композицію *VICTORIUM*, що уособлює собою переможену молекулу коронавірусу. Автори проєкту – М. Ліфіренко та В. Дановський.

Музейна справа. Охорона культурної спадщини

7 вересня у Києві на території Національного комплексу «Експоцентр України» стартувала виставка «Нескорена нація». Проєкт складається з двох частин – «Пам'ятки віри» та «Літопис планети». Перша включає масштабну експозицію артефактів Трипільської культури «Коріння нескорених» і виставку «Пам'ятки віри» з макетами 24-х визначних культових споруд і артефактами сакрального світу людства, які репрезентують широку палітру релігійних традицій. «Літопис планети» демонструє геологічну та палеонтологічну історію України й загалом планети через унікальні експонати – кристали з різних куточків Землі та мушлі, найстарішим з яких понад 400 млн років. Основу проєкту склали предмети трипільської кераміки з колекції українського мецената О. Фельдмана – *Feldman Family Museum*.

8 вересня у виставкових залах «Хлібні» Національного заповідника «Софія Київська» презентовано експозицію з фондової колекції Національного музею народної архітектури та побуту України «Кохайтеся чорнобриві», присвячену українському обряду весілля. На виставці, що тривала до 9 жовтня, можна було побачити традиційні строї, декоративні елементи обрядового дійства, предмети побуту, а також світлини від XIX століття до нашого часу. В межах проєкту експонувалися картини М. Примаченко, Г. Ісаєвої-Шаповал, Ф. Панка, М. Онацького та К. Машковської-Кайдаш, інших художників.

17 вересня у Національному музеї народної архітектури та побуту України в Києві громади Рівненщини продемонстрували традиції весілля Рівненського Полісся. Зокрема відвідувачам показали обряд злучання свічок, оглядин, сва-

тання, благословення, наряджання молодої, ділення короваю. Автентичний музичний антураж перформансу створили Народний аматорський фольклорний жіночий ансамбль «Берегиня» із с. Городець Рівненської області та фольклорний гурт «Горина» з Рівного. У ході заходу також відкрито виставку весільних атрибутів, на якій представлено доробок рівненських майстрів (балашівські ткани доріжки, обрядові бортні воскові свічі, рушники), фоторепродукції весільного обряду, а також стародавній Степанський весільний стрій.

6 вересня у Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра» відкрито оновлену виставку «Князі Острозькі: європейський вимір української історії», присвячену постаті великого гетьмана литовського князя К. І. Острозького та його перемозі у битві під Оршею. Завдяки Музею Шереметьєвих експозицію поповнено новими артефактами XIV–XVII століття. Крім того, керівництво Музею «Становлення української нації» передало для тимчасового експонування на виставці воскову реконструкцію К. І. Острозького.

28 вересня Національний музей українського народного декоративного мистецтва та Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» провели на власних локаціях історико-культурний захід, приурочений до 96-ї річниці визнання території Києво-Печерської лаври державним заповідником «Всеукраїнський музейний городок». Відвідувачі мали можливість дізнатися маловідомі факти про Лаврський заповідник та київське музейництво 1920–1930-х рр., традиції реставрації в Україні, побачити унікальні світлини та артефакти, взяти участь у майстер-класі з ручної вибійки тощо.

15 вересня у Києві презентовано альбом «Любов Панченко: повернення» – спільний проєкт Українського інституту національної пам'яті, Музею шістдесятиництва та видавництва Олександра Савчука. Наразі це єдине видання творів художниці. До збірки увійшли акварелі, ліногравюри, аплікації та ескізи одягу з авторськими орнаментами та вишивками. Крім того, у Музеї шістдесятиництва було відкрито виставку «Світ колажів Любові Панченко». А на сайті Українського інституту національної пам'яті представлено електронну версію друкованого видання українською та англійською мовами.

21–25 вересня у столичному Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім» тривала виставка «Марія Примаченко. Врятоване». На огляд виставлено чотирнадцять оригінальних картин української художниці, які вдалося врятувати зі зруйнованого від російських обстрілів Іванківського історико-краєзнавчого музею. В межах виставки презентовано архітектурні проєкти – відновлення музею в Іванкові та створення мистецької резиденції в селі Болотня на Київщині, де зберігся будинок М. Примаченко.

28 вересня у Музеї української діаспори в Києві стартував історико-мистецький виставковий проєкт «П'ята хвиля». Експозиція розповідає про українських емігрантів XIX–XX ст., а також репрезентує історії й творчість сучасних представників української культури, котрі у 2022 році були змушені залишити свої домівки й виїхали за кордон – балерини Г. Муромцевої, композитора В. Сильве-

строва, письменниці Є. Кононенко, художниць Н. Діденко та Чі Шаотін. Доповнили виставку плакати сучасних українських митців *Pictoric Illustrators Club, Art studio Agrafka*, а також архівні світлини й сучасні фото В. Бланш.

Також у столиці розгорнуто виставку графіки А.-Л. Федьдмана «Філософія часу» (Музей Шолом-Алейхема, філія «Музею історії міста Києва») та експозицію робіт майстра високої моди С. Єрмакова «Феномен українського кутюр'є» (Національний музей історії України).

Київський ЦУМ відкрив традиційний артсезон, який цього року присвятив українській культурній спадщині. Головним натхненням для створення вітрин стала колекція народної творчості Музею Івана Гончара. Оформлення демонструє елементи народної архітектури, косівської кераміки, обряди, гончарство, українські рушники, прикраси та традиційний побут. Атракцію супроводжує саундтрек від молодіжного фольклорного гурту «Щука-Риба». А дізнатися більше про кожну тему українського артсезону можна зісканувавши *QR*-код на відповідній вітрині.

15 вересня у Закарпатському музеї народної архітектури та побуту в Ужгороді представлено виставку «Заміжжя їй личить». Вона знайомить з окремими весільними обрядовими діями, весільною атрибутикою, вбранням наречених, характерними для різних районів області. Родзинкою виставки стала експозиція «Благословення наречених батьками». До створення проєкту долучилися Повітовий музей *Сату Маре* (Румунія) та Музей української культури у Свиднику (Словаччина).

20 вересня в Івано-Франківську було розгорнуто мандрівний стендовий проєкт «Окупована спадщина» про кам'яну вишиванку Нової Кахавки. Експозиція розповідає про унікальні монументальні роботи художника-бойчукіста Г. Довженка. Подію супроводжував майстер-клас викладачки Львівського державного коледжу декоративного та ужиткового мистецтва імені Івана Труша О. Мамчур, яка зі своїми студентами демонструвала авторську техніку Г. Довженка – різьблення на сирому тиньку.

21 вересня у Городоцькому краєзнавчому музеї (*G-museum*) на Хмельниччині стартувала культурна акція «Кам'яне мереживо давніх мацев», присвячена традиційному мистецтву євреїв України. Проєкт презентує понад три десятки сучасних авторських робіт Д. Полюховича, створених на основі декору давніх єврейських надгробків-мацев.

27 вересня у Львівському історичному музеї відбулося відкриття виставки «Львів і вода». У кількох тематичних блоках зібрано графічні та живописні твори, світлини й архівні матеріали, пов'язані з річками, потоками та струмками, що відіграли вагомий роль у формуванні обличчя міста. Загалом представлено понад 150 пам'яток із десяти фондів історичного музею та приватних колекціонерів: фрагменти найдавнішого львівського водогону, предмети побуту містян, раритетні карти та плани, а також інформативний ілюстративний матеріал.

Експонати з музейних фондів сформували також нові виставки «Про скло прозоро» у Рівненському обласному краєзнавчому музеї, «Мистецтво для всіх.

Порцеляна» у Волинському краєзнавчому музеї, «Косівська мальована кераміка» у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського, що в Коломиї Івано-Франківської області.

19 вересня у Мукачеві на Закарпатті відкрито меморіальний будинок-музей основоположника закарпатської школи живопису Адальберта Ерделі. Батьківський дім художника відновлено за підтримки Уряду Угорщини, Товариства Карпатської культури та мистецтва і ТОВ «Захід Фінанс Груп». Окрім оригінальних меблів родини Ерделі, у музеї демонструються ескізи, фотографії, листи та репродукції картин митця. Будинок-музей також функціонуватиме як творча майстерня.

Народне мистецтво

26–30 вересня на Вінниччині пройшов уже десятий симпозіум народного малярства «Мальована хата». Цього року майстри розписали хати та господарські будівлі у селах Воеводчинці та Сказинці Могилів-Подільської міської територіальної громади. Учасниками проекту стали О. Городинська, М. Крижанівський, Л. Сорочинська, О. Брюклі, О. Косінська, С. Бугай, О. Малобенська, А. Смирчинська.

Література

Премію Кабінету Міністрів України імені Максима Рильського за 2021 рік отримали О. Бросаліна (літературний псевдонім – Олена О'Лір) за переклад з англійської мови твору «Таємна троянда» Вільяма Б. Єйтса (номінація «За переклад українською мовою творів зарубіжних авторів»), а також Д. Чистяков і Н. Лоран-Катріс за переклад з української мови на французьку твору «Срібна кров» П. Мовчана (номінація «За переклад творів українських класиків та сучасних авторів мовами народів світу»).

На Вінниччині визначено переможців Всеукраїнської літературної премії імені Михайла Коцюбинського. На розгляд журі надійшли твори від двадцяти авторів. Лауреатами стали: А. Кириченко за твір «Мисливці за градами» (художня проза), Р. Мельничук за збірку «Кармічна любов» (поезія), М. Мартинюк за переклад з чеської поезії Б. Волкової «Вітер на колінах» (художній переклад), Я. Поліщук за монографію «Краса у дзеркалах буття. Постать М. Коцюбинського в українській літературі» (науково-популярна література), О. Височанський за збірку дитячих віршів «Книжечка нова про старі дива» (дитяча література).

15 вересня у Луцьку в Музеї сучасного українського мистецтва Корсаків відбулася церемонія вручення літературної премії імені Івана Корсака. Відзнаку п'ять років тому заснувала родина письменника разом із видавництвом «Ярослав Вал» задля популяризації історичного роману та вшанування пам'яті І. Корсака. Цього року нагороджено П. Лущика зі Львівщини за роман «Час нескорених». Переможцем конкурсу відгуків «Читаю імена твої, Україно» визнано О. Вахнію за рецензію на роман І. Корсака «Діти Яфета». На завершення заходу актори луцького незалежного театру «ГарМІдЕр» здійснили театральну мандрівку романом І. Корсака «На розстанях долі».

2–4 вересня у Чернівцях пройшли XIII Міжнародні поетичні читання *Meridian Czernowitz*. Програму фестивалю склали 24 події, серед яких – презентації нових книжок, зокрема К. Калитко, А. Любки, Л. Копать, І. Карпи, публічні інтерв'ю, поетичні читання й діалоги про війну, а також виставка «Картини, що стали книжками» та передпоказ-презентація колекції власних ювелірних виробів *Meridian Czernowitz Books & Jewellery*, присвячених книжкам.

23–25 вересня у Харкові відбувся літературний фестиваль «П'ятий Харків». Його влаштував Харківський літературний музей з ініціативи письменника С. Жадана. У фокусі події – майбутнє міста з огляду на кардинальні культурні та ментальні зрушення в Україні. Спікерами на лекціях та дискусіях виступили Н. Федорак, Р. Чопик, В. Єрмоленко, П. Гайдай, Т. Огаркова, В. Кебуладзе, Я. Цимбал, Я. Партола, В. Кожемяко, М. Розенфельд. Поезія лунала голосами Н. Маринчак, І. Сеніна, Р. Горового, С. Жадана, Д. Лазуткіна. Мистецьку частину заходу було представлено концертами гуртів *Ukiez*, *Kozak System*, «Жадан і Собаки», «ТЕЛЬНЮК: Сестри». Дійство завершилося показом вистави «Я норм» Н. Захоженко від Харківського державного академічного театру ляльок імені В. А. Афанасьєва.

Від 28 серпня до 11 вересня фестиваль *TRANSLATORIUM* організував перекладацьку резиденцію у Карпатах. Десятеро перекладачів з різних міст України отримали можливість працювати над власними проектами у затишному просторі Хати-Майстерні в селищі Бабин Івано-Франківської області. У творчій резиденції взяли участь А. Вовченко, Л. Панасюк, Н. Драпак, В. Пушина, О. Свирипа, М. Куц, І. Гоял, Р. Свято, Т. Непипенко та Р. Гардашук. Автори долучилися також до створення серії есеїв про роль перекладу під час війни, взяли участь у дискусійних сесіях, поетичних вечорах й інших активностях. Проект реалізовано за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в межах спільної ініціативи «EU4USociety».

Викладачі кафедри літературознавства Національного університету «Києво-Могилянська академія» разом із видавництвами «Темпора» та «Смолоскип» започаткували *YouTube*-канал «Критичний панч» про українську літературу. У назві каналу вшановано літературознавця та критика, засновника онлайн-видання «ЛітАкцент» В. Панченка. Наразі доступні для перегляду перші відеорецензії від літературних критикинь Н. Чулаєвської, Б. Романцової та Ю. Олійник.

Кіномистецтво. Кіновідеопрокат

Український режисер В. Криштофович отримав державну премію України імені Олександра Довженка. Митця нагороджено за видатний внесок у розвиток українського кіномистецтва.

7–11 вересня переважно у форматі онлайн пройшов Фестиваль актуальної анімації та медіамистецтва *Linoleum*. Цьогоріч його тема – «Неприйнятний контент». Форум складався з трьох конкурсних програм, серії майстер-класів і лекцій у відеобібліотеці *Projector*, показів експериментальної анімації та відеоарту на медіасервісі *Megogo*, тематичних позаконкурсних скринінгів та дитячої про-

грами. Спеціальні покази на великих екранах відбулися у Києві та Харкові. Зокрема у кінопросторі столичного Національного центру «Український дім» демонструвалася вітчизняна ретроспектива та добірка «Українські голоси». 17 та 18 вересня програму *Linoleum 2022* було представлено у Чернівцях.

3 вересня у столичному Будинку кіно з ініціативи молодих кінематографістів проведено перший антифестиваль авторського короткометражного кіно «Своїми Словами». За результатами глядацького голосування переможцем конкурсної програми стала робота режисерки А. Кішко «Черевички неношені». Поза конкурсом демонструвалися документальні фільми, присвячені темі війни в Україні. Серед них – «Битва за Україну» А. Зайця, «Прийняти виклик» М. Подольяна, «Сіра зона» М. Шкрабальюк, «Тисяча сто кілометрів» Д. Остапенка та інші. Крім того, під час фестивалю можна було послухати лекцію-подкаст «Нахіба нам кіно?» за участі кінокритика А. Алфьорова, продюсерів З. Єфименко й О. Гладушевського та актора С. Бабенкова.

10 вересня у Будинку кіно відбувся вечір пам'яті українського актора та режисера Івана Миколайчука. Ведучим події виступив кінознавець С. Тримбач, а своїми спогадами про митця поділилися гості вечора – режисери, актори, оператори. Програму завершив показ фільму І. Миколайчука «Вавилон ХХ» (1979 рік).

Упродовж 15–18 вересня в Ужгороді тривав III Карпатський гірський міжнародний кінофестиваль. У Закарпатському академічному обласному театрі ляльок «БАВКА» відвідувачі мали змогу подивитися сімнадцять конкурсних стрічок на гірську тематику. Нагороди *SMIFF 2022* отримали автори з різних країн, зокрема, України. Найкращим документальним короткометражним фільмом визнано стрічку «Минуле Майбутнє Гора» М. Лук'янчук. Спеціальна відзнака журі дісталася вітчизняній картині «Плай» Є. Джишиашвілі. Приз глядацьких симпатій виборов документальний фільм українського режисера С. Дмитренка «Вільна людина. Проща» С. Дмитренка. В межах фесту відбулися також покази фільмів «Чому я живий» В. Новака та «Між небом та горами» Д. Грешка, лекції на теми кіно, стану довкілля й туризму, творчі зустрічі із представниками кіноіндустрії, тематичні екскурсії Ужгородом, благодійний вечір «Charity dj marathon», фотоконкурс «Природа зцілює», на який учасники надали 757 світлин (переможці – Р. Дунець, С. Зисько, С. Криниця та А. Абрамів).

Цими ж днями в Івано-Франківську пройшов II Міжнародний фестиваль короткого метра 4:3. Глядачам показали українські й іноземні стрічки та позакурсну програму, створену разом із Довженко-Центром. Ретроспективу склали картини «Камінний хрест» Л. Осики, «Оберіг» М. Рашеєва, «Тіні забутих предків» С. Параджанова, «Кисневий голод» А. Дончика та добірка дивної, химерної анімації. Конкурсні фільми оцінювало журі у складі письменника Т. Прохаська, режисера Н. Романченка, режисерки та сценаристки М. Нікітюк. Головну нагороду української програми здобула стрічка «Папині кросівки» О. Журби, а особливу відзнаку журі отримав експериментальний документальний фільм «Нове місто друзів» Я. Малащука і Р. Хімея. Окрім кінопоказів, для відвідувачів було

організовано воркшопи, лекції та відкриті дискусії. Серед спікерів – К. Горностай, Д. Сухолиткий-Собчук, Ф. Сотниченко, О. Санін, І. Вітовська-Ванца, М. Наконечний, Н. Романченко, А. Байбаков, В. Довженко. Співорганізатор фестивалю – ГО «Франківський драмтеатр».

19–25 вересня в межах національного туру «Кіно заради Перемоги!» відбулося 114 кінопоказів у Житомирській, Рівненській, Харківській, Закарпатській, Чернівецькій, Запорізькій, Львівській, Івано-Франківській, Черкаській, Київській та Вінницькій областях. 22 вересня до проєкту долучилися муніципальні кінотеатри Києва. Глядачі мали змогу безплатно переглянути сім українських повнометражних ігрових та документальних фільмів: «Викрадена принцеса» О. Маломужа, «Поводир» О. Саніна, «Вітер зі сходу» К. Степанкової, «Антон і червона химера» З. Урушадзе, «11 дітей з Моршина» А. Непиталюка, «Чужа молитва» А. Сеїтаблаєва, «Міф» І. Яснія та Л. Кантера. Проєкт реалізується за ініціативи Офісу Президента України, Державного агентства України з питань кіно, Асоціації «Дивись українське!» та за підтримки фонду «МХП – Громаді» й компанії «Делойт».

Від 2 вересня до 14 жовтня марафон сучасних українських фільмів влаштував інноваційний парк *UNIT.City* у Києві. До програми увійшли картини: «Мої думки тихі» А. Лукіча, «Додому» Н. Алієва, «Пульс» С. Чеботаренка, «Носоріг» О. Сенцова, «Стоп-Земля» К. Горностай, «Погані дороги» Н. Ворожбит, «Забронений» Р. Бровка.

Цього місяця в український широкий прокат вийшов художній фільм «Я працюю на цвинтарі» О. Тараненка, а також документальні стрічки «Цей дощ ніколи не скінчиться» А. Горлової та «В. Сільвестров» С. Буковського.

Бібліотечна справа. Читання

30 вересня Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого разом із ВГО Українська бібліотечна асоціація провели онлайн-марафон «Бібліотека і війна: тримаємо стрій». Під час комунікаційного заходу учасники говорили про втрати бібліотек через російську збройну агресію, волонтерський рух, підтримку внутрішньо переміщених осіб і переселенців за кордоном, зміни у роботі бібліотек в умовах воєнного стану та перспективи бібліотечно-інформаційної сфери.

Просвітництво

22 вересня у київському парку Вічної слави відкрито вуличну стендову виставку «Рашизм – це...» про російську квазіідеологію. Захід організовано Українським інститутом національної пам'яті, Центром стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, Національним музеєм Революції гідності.

29 вересня на *YouTube*-каналі «Слух» відбулася прем'єра першої серії документального проєкту «Запал» про українську традиційну культуру. Ведучі – співачка та музикантка Н. Жижченко, шеф-кухар Є. Клопотенко та стилістка Л. Патока знайомлять глядачів із мелодикою, кухнею та промислами Полісся. Автори проєкту – медіа «Слух» і студія *CRAFT STORY*.

Film.ua Group презентувала новий культурно-інформаційний проєкт «Справжній український побут» про декоративно-ужиткове мистецтво українців. У кожному епізоді циклу представлено предмети побуту, які демонструють українські звичаї та традиції: килим, скриню, ікону, гутне скло, рушники, глики, свічник тощо.

Аматорство

7–10 вересня у Харкові пройшов XIV Міжнародний дитячий медіафестиваль «Дитятко», учасниками якого стали юні телевізійники з 34 країн світу. Фільми можна було подивитися у метро та сховищах міста. Показ окремих стрічок фестивалю відбувся також у Тернополі та Гримайлові (Тернопільська обл.). Переможців журі оголосило у форматі онлайн.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу та
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 51. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12